

Llibres

República saharauí

SOLER, Narcís; SERRA, Carles;
ESCOLÀ, Joan; UNGÉ, Jordi.

Sàhara Occidental.
Passat i present d'un poble.
Universitat de Girona, Fundació
Girona, Universitat i Futur.
Girona, 1999.

Des de fa uns anys, un equip de la Universitat de Girona està treballant sobre el patrimoni cultural de la zona del Sàhara occidental. Tot i que la seva motivació és de recerca científica, relacionada essencialment amb la prehistòria i l'antropologia, el projecte s'inscriu en un marc molt més ampli i es planteja uns objectius generals que sobrepassen a bastament la investigació relacionada de manera estricta amb l'àmbit patrimonial.

L'ús del patrimoni cultural pot tenir un fi en si mateix o pot ser un mitjà que ajudi a aconseguir altres objectius més amplis. En aquest sentit, l'aportació de la Universitat de Girona es basa en el reconeixement que el patrimoni cultural, entès com la materialització de la memòria col·lectiva, pot tenir com a funció participar en la recuperació d'identitats i en la legitimització de processos de reivindicació social. L'obra *Sàhara Occidental. Passat i present d'un poble*, i també la creació del Museu Nacional del Poble Saharauí, s'inscriuen en aquest corrent de l'ús social del patrimoni cultural.

La informació que ofereix el llibre sobre el territori del Sàhara Occidental i sobre la història de les persones que hi han viscut i hi viuen és una bona eina per comprendre la situació actual de la zona. Molt ben il·lustrat, i amb els textos bilingües en català i castellà, el volum s'organitza en quatre blocs dedicats al medi natural, la cultura tradicional, la prehistòria –en la qual es posa un especial èmfasi i, de manera concreta, en les manifestacions d'art rupestre– i la història. «Aquest és el Sàhara que hem conegut i el que volíem donar a conèixer, amb l'esperança que algun dia els homes i les dones d'aquest país puguin tornar-lo a fer seu. Que això sigui possible està en mans de tots», conclouen els autors del llibre.

L'any 2000, la solució per a aquests territoris i aquestes persones no sembla propera: l'ONU encara va donant allargues al referèndum sobre l'autodeterminació que va anunciar ja fa 25 anys; 200.000 persones estan subsistint, resistint i esperant en els camps de refugiats del desert algerià, i el Frente Polisario no pot abandonar la possibilitat

de la lluita armada. Mentrestant, els governs dels estats, tan interessadament sensibles per les problemàtiques d'alguns territoris, no mostren interès a tenir presents les persones saharauís i la seva lluita.

◀ Gabriel Alcalde

Els roders de les Guillerries

ZAMORANO, Roger.

El sindicalisme forestal dins del moviment obrer català: els roders.

Museu Etnològic del Montseny / Llibres del Segle. Col·lecció Montseny, 3. Arbúcies, 2000. 222 pàgines.

Amb el seu primer llibre, Roger Zamorano contribueix a aprofundir en un tema fins ara poc tractat pels estudiosos del món rural gironí i català. Tot i que els roders de les Guillerries (és a dir, els boscaters que feien rodells o cercols per a bótes) ja havien despertat l'interès de Josep M. Cases i Isidre Prades, fins ara no disposàvem d'una panoràmica i síntesi de conjunt. Efectivament, aquest estudi reconstrueix la trajectòria del moviment associatiu dels roders de la comarca de la Selva (interior) des de final del segle XIX fins a la Guerra Civil del 1936, fent ús d'una rica documentació, ja sigui escrita o oral. L'autor exposa amb gran claredat com l'ofici de roder s'adaptà a una realitat capitalista (amb un ampli mercat a

nivell peninsular) que donà lloc a un doble procés: d'una banda la proletarització de l'ofici, i de l'altra un augment de la consciència de classe entre els roders, que es va anar refermant sobretot com a reacció contra l'explotació a què els sotmetien els propietaris forestals; aquests, al seu torn, van crear les seves pròpies organitzacions patronals per defensar-se dels èxits organitzatius del moviment rodellaire. Les reivindicacions socials del col·lectiu eren les clàssiques del moviment obrer modern, com ara la petició d'augments salarials, la reducció de la jornada de treball, la millora de condicions laborals, la resistència a la mecanització i una actitud en pro de l'ensenyament laic a favor de les classes populars (en consonància amb l'ideari republicà). També eren coincidents amb el moviment obrer les estratègies de lluita emprades, com el recurs a la vaga, i la festa commemorativa de l'1 de maig, acompanyada d'un ritual cívic ja desempallegat de la tutela eclesiàstica. En qualsevol cas, potser el més destacable de l'aportació de Zamorano és la manera convincent com desfa el lloc comú que ha tendit a considerar els roders com a practicants d'un ofici menestral «tradicional» i «preindustrial». Desmarcant-se d'aquesta tendència, els roders de Zamorano, tal com afirma Andreu Mayayo